

PREFERENCJE POLITYCZNE
POSTAWY – IDENTYFIKACJE – ZACHOWANIA
3/2012

Redakcja naukowa
Agnieszka Turska-Kawa
Zbigniew Widera
Waldemar Wojtasik

Katowice 2012

Rada naukowa:

prof. dr hab. Roman Bäcker (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika, Toruń), prof. dr hab. Tadeusz Godlewski (Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz), prof. dr hab. Iwona Jakubowska-Branicka (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Slavomir Magál (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Jozef Matúš (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Libor Pavera (Wyższa Szkoła Handlowa, Praga, Czechy), prof. dr hab. Dana Petranová (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Olga Prokopenko (Sumski Uniwersytet Narodowy, Ukraina), prof. dr hab. Teresa Sasińska-Klas (Uniwersytet Jagielloński, Kraków), prof. dr hab. Jerzy Sielski (Uniwersytet Szczeciński, Polska), dr Marcjanna Augustyn (Uniwersytet w Hull, Anglia)

Kolegium redakcyjne:

dr Agnieszka Turska-Kawa (redaktor naczelna, redaktor tematyczny: zachowania wyborcze), dr Zbigniew Widera (redaktor tematyczny: postawy polityczne), dr Waldemar Wojtasik (redaktor tematyczny: identyfikacje polityczne), mgr Przemysław Grzonka (redaktor statystyczny), mgr Ewelina Janosik (sekretarz), mgr Jarosław Wichura (sekretarz)

Recenzenci:

prof. dr hab. Krzysztof Gajdka, prof. dr hab. Tadeusz Godlewski, prof. dr hab. Stanisław Michalczyk, prof. dr hab. Jacek Wojnicki, prof. dr hab. Mariusz Kolczyński

Korekta:

Justyna Rutkowska-Zawada

Projekt okładki:

Jarosław Wichura

Skład komputerowy:

Przemysław Grzonka

Wersja pierwotna czasopisma: papierowa.

© Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacja Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2012

Patronat nad projektem sprawuje Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych.

Wydawcą czasopisma jest Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacja Uniwersytetu Śląskiego.

ISBN: 978-83-62314-60-7

ISSN: 2083-327X

Druk:

Wydawnictwo Naukowe UNIKAT 2

Ul. Dzieciołów 9

40-532 Katowice

SPIS TREŚCI

Spis treści	3
Contents	5
Wstęp	7
Anna Leszczuk-Fiedziukiewicz	
Uwarunkowania społeczno-polityczne wyborów parlamentarnych w Polsce w 2011 roku	11
Danuta Karnowska	
Wpływ kompetencji obywatelskich na poziom konsolidacji demokracji w Polsce	27
Tomasz Godlewski	
Identyfikacje ideologiczne społeczeństwa polskiego.....	47
Jarosław Wichura	
Preferencje polityczne a wolność słowa	77
Robert Alberski	
Wybrane czynniki wpływające na decyzje wyborców w elekcji parlamentarnej w 2011 roku	91
Kinga Jaruga	
Żaneta Krawczyk-Antońska	
Spółeczny odbiór debat przedwyborczych kampanii parlamentarnej 2011.....	109
Irena Pilch	
Wartości podstawowe a preferencje ideologiczne i decyzje wyborcze w wyborach do Sejmu 2011.....	127
Agnieszka Turska-Kawa	
Poczucie alienacji jako zmienna różnicująca zachowania wyborcze obywateli w wyborach do sejmiku 2011 roku	145

Waldemar Wojtasik	
Sukces Ruchu Palikota w świetle czynników możliwego sukcesu politycznego (<i>Political Opportunity Structure</i>).....	159
Wojciech Peszyński	
Personalizacja politycznych preferencji	175
Maciej Marmola	
Agata Olszanecka	
Partycypacja polityczna kobiet a wprowadzenie ustawowych kwot wybor- czych	195
Karolina Tybuchowska-Hartlińska	
Partycypacja obywatelska na poziomie lokalnym	215
Zbigniew Widera	
Wpływ wyznawanych idei i identyfikacji politycznych na decyzje wyborcze w wyborach samorządowych.....	227
Łukasz Tomczak	
Problem legalizacji związków partnerskich osób tej samej płci w kampanii wyborczej 2011 roku.....	237
Julia Liszkowska	
Determinanty poparcia społecznego dla polskiego członkostwa w Unii Euro- pejskiej i wprowadzenia w Polsce euro a znaczenie kampanii informacyjnej dotyczącej wspólnej waluty	251
Spis tabel i wykresów	273
Summaries.....	279
Aneks	287

CONTENTS

Spis treści.....	3
Contents	5
Introduction.....	7
Anna Leszczuk-Fiedziukiewicz Socio-political determinants of parliamentary election 2011 in Poland.....	11
Danuta Karnowska The influence of the civil competences on the level of the democracy consolidation in Poland.....	27
Tomasz Godlewski Ideological identification of Polish society.....	47
Jarosław Wichura Political preferences and freedom of speech	77
Robert Alberski The selected determinants for voters decision in parliament election in 2011 ..	91
Kinga Jaruga Żaneta Krawczyk-Antońska The Social Reception of the Pre-election TV Debates of the 2011 Parliamentary Campaign.....	109
Irena Pilch Basic personal values, political orientation and voting decisions in national election 2011	127
Agnieszka Turska-Kawa A sense of alienation as a variable differentiating electoral behavior in parliamentary elections of 2011	145

Waldemar Wojtasik	
„Ruch Palikota” success through the <i>Political Opportunity Structure</i> model...	159
Wojciech Peszyński	
The personalization of political preference.....	175
Maciej Marmola	
Agata Olszanecka	
Introducing gender quotas in Polish parliamentary election: effects and changes	195
Karolina Tybuchowska-Hartlińska	
Citizen’s Participations at the Local Level	215
Zbigniew Widera	
Impact of professed political ideas and identification for voting decisions in local elections.....	227
Łukasz Tomczak	
The problem of same-sex couple partnership legalization in 2011 election campaign.....	237
Julia Liszkowska	
Determinants of public support for Polish membership in the European Union as well the implementation of the euro in Poland and the information campaign importance on the common currency	251
Table and Figure Index	273
Summaries.....	279
Anex.....	287

WSTĘP

Przekazujemy do rąk Czytelników trzeci tom „Preferencji Politycznych”. Gromadzi on w sobie artykuły empiryczne podejmujące w swym przedmiocie problematykę postaw politycznych i zachowań, szczególnie czynników determinujących identyfikacje polityczne. Wszystkie teksty stanowią empiryczną analizę przedmiotową, dotyczącą swym zakresem obszarów: politologicznego, psychologicznego, socjologicznego, ideologicznego, komunikacyjnego. Wszystkie artykuły oparte są na projekcie badawczym, zrealizowanym przez autorów na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie dorosłych Polaków, mających czynne prawo wyborcze (N=1099), z wykorzystaniem specjalnie skonstruowanego kwestionariusza. Całość opracowania, odnosząca się do analizy poszczególnych jego części, stanowi diagnozę zachowań politycznych polskiego społeczeństwa w 2011 roku, ale jednocześnie wnioski płynące z analiz pozwalają postawić ważne, inspirujące pytania badawcze, które mobilizują do dalszych poszukiwań.

Anna Leszczuk-Fiedziukiewicz zwraca uwagę na wydarzenia 2011 roku, które wypełniły przestrzeń publiczną. W szczególności wskazuje na przemiany na polskiej scenie partyjnej, spory wokół katastrofy smoleńskiej, zaangażowanie Kościoła w politykę, debaty i demonstracje obywateli, będące wyrazem niezadowolenia z bieżącej polityki.

Danuta Karnowska podjęła się refleksji nad wpływem kompetencji obywatelskich na poziom konsolidacji demokracji w Polsce. W prezentowanych rozważaniach weryfikuje stopień zadowolenia z polskiej demokracji po 1989 roku oraz jakość społeczeństwa obywatelskiego w Polsce w percepcji zwolenników różnych podmiotów politycznych oraz ideologicznych poglądów politycznych.

Tomasz Godlewski ukierunkował swoje analizy na nakreślenie profili identyfikacji ideologicznych społeczeństwa polskiego, a także odtworzenie stopnia korelacji zachodzącej pomiędzy identyfikacją ideologiczną w odniesieniu do istotnych społecznie problemów a samookreśleniem lewicowo-prawicowym badanych.

Problematykę wolności słowa podjął Jarosław Wichura. Autor podjął refleksję nad faktem korzystania przez media w Polsce z wolności słowa oraz zabezpieczeniem konstytucyjnego prawa wolności słowa przez polskie partie polityczne. Percepcja tych kwestii jest szczególnie ważna w odniesieniu do zwolenników różnych podmiotów politycznych, które, jak można przypuszczać, w ocenie respondentów, odmiennie traktowane są w komunikatach medialnych.

Czynniki wpływające na decyzje wyborcze obywateli w kampanii 2011 roku analizuje Robert Alberski. Wśród najważniejszych autor wskazuje czas przed głosowaniem, w którym wyborca podjął decyzję wyborczą oraz deklarowane przez respondentów powody podjęcia konkretnych decyzji wyborczych.

Kinga Jaruga oraz Żaneta Krawczyk-Antońska w prezentowanym przez siebie tekście próbowały dotrzeć do odpowiedzi na pytanie w jaki sposób przedwyborcze debaty telewizyjne były postrzegane przez wyborców określonych partii politycznych w wyborach 2011 roku. Czy stanowiły dla nich wiarygodne źródło informacji i czy były skutecznym narzędziem dotarcia do docelowego elektoratu?

Irena Pilch w swoim artykule dokonuje analizy związków przyjmowanych przez ludzi wartości z ich postawami i zachowaniami politycznymi. Bezpośrednim celem opracowania jest analiza systemów wartości podstawowych oraz metawartości, definiowanych zgodnie z koncepcją Shaloma Schwartza, określanych na podstawie deklaracji osób badanych.

Agnieszka Turska-Kawa podejmuje problem poczucia alienacji, operacjonalizowanego jako wynik w trzech wymiarach: bezsilności-mocy, alienacji-samoznaczenia politycznego, izolacji-integracji. Jej refleksja ukierunkowana jest na analizę różnic w zakresie tej zmiennej między jednostkami prezentującymi różne zachowania wyborcze w kampanii 2011 roku.

Analizy sukcesu partii Janusza Palikota dokonał Waldemar Wojtasik. Swoje rozważania autor umieścił w założeniach modelu czynników możliwego sukcesu politycznego (Political Opportunity Structure), który stanowi próbę wyjaśnienia mechanizmów powstawania ruchów społecznych oraz ich możliwej politycznej instytucjonalizacji w postaci nowych partii politycznych

Wojciech Peszyński w podjętych przez siebie poszukiwaniach starał się dotrzeć do odpowiedzi na dwa ważne pytania dotyczące kwestii personalizacji politycznych preferencji obywateli. Po pierwsze, przedmiotem było określenie stopnia, w jakim zachowanie elektoratu jest determinowane osobami partyjnych liderów. Po drugie, autor zainteresowany był wykrystalizowaniem stopnia, w jakim Polacy opowiadają się za zmianą reguł dotyczących wyboru premiera.

Maciej Marmola oraz Agata Olszanecka przedstawiają problematykę udziału kobiet w życiu politycznym. Kwestię tę ujmują przez pryzmat funkcjonujących stereotypów, społecznego odbioru mechanizmów wspierających

partycypację polityczną kobiet, jak również analizy badań empirycznych, ukierunkowanych na diagnozę stosunku obywateli względem wprowadzenia kwot na listach wyborczych.

Partycypację obywatelską na poziomie lokalnym analizuje Karolina Tybuchowska-Hartlińska. Celem prezentowanych przez autorkę rozważań jest diagnoza poziomu uczestnictwa obywateli w możliwych instytucjach demokracji bezpośredniej funkcjonujących w samorządzie terytorialnym, jak również zakresu korzystania przez obywateli z biernego prawa wyborczego.

Decyzje wyborcze w elekcji samorządowej poddał analizie Zbigniew Widera. Autora interesowały przyczyny oddania głosu na ugrupowanie lokalne w wyborach do rady miasta/gminy. Różnic poszukiwał w kontekście ideologicznych poglądów politycznych oraz zachowań wyborczych z elekcji 2011.

Łukasz Tomczak w swoim artykule poruszył problem legalizacji związków partnerskich osób tej samej płci w kampanii wyborczej 2011 roku. Poddał analizie obecność tej kwestii w programach partii politycznych, ale również stosunek do niej poszczególnych elektoratów.

Ocenę polskiego członkostwa w Unii Europejskiej oraz poczucie poinformowania w opinii obywateli o procesie wprowadzania w Polsce euro stało się przedmiotem rozważań Julii Liszkowskiej. Silne poparcie dla tych kwestii jest jednym z podstawowych czynników koniecznych dla realizacji założeń wspólnej polityki pieniężnej oraz pogłębiania integracji.

Dziękując za życzliwe przyjęcie drugiego tomu naszego wydawnictwa zapraszamy do współpracy w przygotowaniu kolejnych edycji periodyku. Jednocześnie zapraszamy do dyskusji nad prezentowanymi wynikami.

redaktorzy tomu

